

ОСНОВНІ ФАКТОРИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ

© Дубровська І. М., 2001

Харківський державний економічний університет

Приведений аналіз науково-технічного розвитку нафтогазового комплексу України на протязі останніх десяти років, вказані перспективні напрямки розвитку на наступний період.

Прискорений розвиток нафтогазового комплексу України потребує в даний час вирішення двох основних проблем – збільшення фінансових витрат на проведення НДЕКР і забезпечення високого рівня наукового кадрового потенціалу.

Для вирішення першої проблеми необхідно щорічне збільшення витрат на НДЕКР взагалі і, особливо, збільшення витрат на НДЕКР в напрямку автоматизації і комп'ютеризації, розробки нових інформаційних технологій.

Дані американського інституту з промислових НДЕКР свідчать про те, що приблизно 30% американських компаній в 1997 р. збільшили свої витрати на НДЕКР на 6...7 відсотків. Немає сенсу порівнювати ці показники з вітчизняними, але необхідно відзначити, що обсяг фінансування на проведення НДЕКР із інноваційного фонду АТ "Укргазпром" в 1997 р. склав всього 26,4 млн. грн., в тому числі на роботи по автоматизації було виділено всього 3,2 млн. грн. Проте слід відмітити, що після проведених структурних реформувань, пов'язаних із створенням НАК "Нафтогаз України" і виділенням дочірньої компанії "Укртрансгаз" обсяги фінансування НДЕКР, особливо робіт з автоматизації, значно збільшилися.

Так, в 2000 р. на ці цілі вже було виділено 14,7 млн. грн., а в 2001 р. – 17,5 млн. грн.

В теперішній час, згідно з "концепцією енергетичного розвитку України до 2030 р.", підготовленої згідно Постанови Верховної Ради України №2274-

III від 22.02.2001 р., інститутами нафтогазового комплексу розробляються програми науково-технічного прогресу всіх підгалузей нафтогазової галузі до 2030 р.

У цих програмах визначаються основні проблеми галузі і обсяги фінансування на виконання НДЕКР.

Пріоритетними при розробці програм розвитку нафтогазового комплексу є створення наукоємних технологій, устаткування, систем і засобів автоматизації і комп'ютеризації. При розробці передбачається:

- концентрація ресурсів на проведення фундаментальних і прикладних досліджень,

- впровадження програмно-цільового підходу до фінансування наукових розробок,

- впровадження ринкових механізмів підтримки розробки нових технологій,

- приведення правового захисту інтелектуальної власності у відповідність з міжнародними нормами, розвиток і впровадження сучасних інформаційних технологій тощо.

При виконанні цих програм будуть брати участь наукові установи Національної Академії наук України (НАНУ), галузеві науково-дослідні інститути і наукові підрозділи учбових закладів.

У теперішній час наукові дослідження в Україні виконуються академічними, галузевими, вузівськими і заводськими науковими організаціями (див. табл. 1).

Таблиця 1 – Кількість наукових організацій (одиниць).

Наукові організації	1991р.	1995р.	1997р.	1998р.	1999р.
Академічні	290	270	285	294	289
Галузеві	804	906	915	969	964
Вузівські	146	150	153	158	160
Заводські	104	127	97	97	93
РАЗОМ	1344	1453	1450	1518	1506

Проведений аналіз свідчить, що близько 30% тематики академічної і вузівської науки спрямовані на вирішення проблем нафтогазового комплексу

України.

Їх напрацювання будуть відображені в програмі науково-технічного прогресу нафтогазового

комплексу України до 2030р.

Другим напрямком нафтогазового комплексу України є концентрація наукового кадрового потенціалу на вирішенні найбільш актуальних науково-технічних проблем галузі. Незважаючи на

складне соціально-економічне становище, Україна залишається в ряді розвинутих країн Європи за показниками забезпечення економіки науковими кадрами (див.табл.2).

Таблиця 2-Науковий потенціал країн світу на 10 тис.жителів.

Країна	Наукові співробітники	Дослідники
Німеччина	120	58
Великобританія	98	54
Данія	95	4
Австрія	66	34
Україна	55	41

В Україні приблизно 200 тис.наукових співробітників, у т.ч. 4,1 тис. докторів наук і 18,9 тис. кандидатів наук, 54% докторів і кандидатів працюють у вищих навчальних закладах (ВНЗ), 28% - академіях, 18% – галузевих наукових підрозділах.

У 1999р. наукові дослідження виконували 1506 наукових організацій (52% – НДІ, 16% – КБ, 1% – заводи, 14% – проектні організації, 11% ВНЗ, 6% – науково-дослідні організації промислових підприємств).

Певний внесок в розвиток науки вносять вчені, які працюють в галузевих і навчальних інститутах нафтогазового комплексу України.

Оцінюючи приведені дані, можна зробити

висновок, що в Україні є необхідний науковий потенціал для реалізації задач і вирішення проблем, вказаних у програмах розвитку галузі, в т. ч. і для вирішення задач, пов'язаних з розробкою сучасних засобів вимірювання, автоматизації.

1. Концепція державної енергетичної політики України на період до 2030 р. // Національна безпека і оборона. – 2001.– №2/14. 2. Згуровський М. Научно-технологическое развитие Украины в условиях мировой глобализации. "Зеркало недели", №12 от 24 марта 2001г.

УДК 811.161.2276.6:62

ДО ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

© Пахомов В. М., 2001

Івано-Франківський державний університет нафти і газу

Розглянуто окремі питання термінологічної теорії, які стосуються укладання термінологічних словників, доведено на значному ілюстративному матеріалі, що українським відповідником до російського терміна “поверка” є не “повідка”, а “перевірка”.

Проблеми гуманітаризації навчання та гуманізації виховання молоді у навчальних закладах України, особливо технічних, незважаючи на певне обговорення їх в останні роки, мабуть, судячи із темпів їх вирішення, залишатимуться актуальними ще довго.

Одна із них – глобальна – повноцінне впровадження української літературної мови як державної у навчальний і виховний процес, у повсякденне спілкування колективів вищих навчальних закладів і наукових організацій.

У статті розглянемо одну з її складових – проблему української науково-технічної термінології. На перший погляд, увага до неї неабияка. Є Державна програма стандартизації української термінології, створено Технічний комітет стандартизації термінології Держстандарту та Міністерства освіти і науки України (базові установи – “Львівська політехнік”а й Український науково-дослідний інститут стандартизації, сертифікації та інформатики Держстандарту України), проведено декілька Міжнародних наукових конференцій “Проблеми